

ralis, 2° Iudex pro testamentis, capellaniis et piis operibus, 3° Vicarius monialium, 4° Cancellarius, 5° Promotor fiscalis, 6° Defensor matrimoniorum, 7° Revisor computorum, 8° Aliquatenus etiam ad curiam pertinet Vicarius foraneus. Hi omnes, si excipias revisorem computorum, sacerdotes sint oportet; eorumque electio et remotio ad unum Episcopum, inconsulto Capitulo, spectat.

229. — Cancellarius, etsi secretarius apud nos vocatur, non est mere scriba; sed nonnullae facultates penes eum sunt quae ipsum quasi secundarium Episcopi Vicarium in multis constituunt: ipsius est episcopalia documenta manu sua signare. Vice-cancellarius si oportuerit, ipsi concedatur, qui Cancellario auxilio sit et eo absente vices gerat.

230. — Munus Cancellarii praeterea est scripturas librosque ad Episcopalem cancellariam spectantes fideliter servare ac custodire; ipsius scripturis ex officio confectis durante munere omnis fides in iudicio et extra adhibenda est.

231. — Cancellarius debet fideliter retinere: 1° Scripturas tam actorum civilium quam criminalium integre distinctis in locis ac armariis aptis; 2° Librum bene compactum in quo adnotentur et registrentur supplices libelli, decreta et rescripta gratiosa: provisiones et permissiones episcopales in quibus processus non conficiuntur; 3° Librum actuum visitationis dioeceseos; 4° Librum pariter bene compactum et cartulatum in quo adnotentur ea omnia quae pertinent ad moniales vel sorores votorum simplicium; 5° Librum cum elencho sacerdotum omnium in dioecesi degentium; 6° Librum in quo adnotentur ordinationes generales et particulares, aliasve Episcopi pontificales functiones; 7° Debet

acta ordinandorum distincte et ordinate servare et custodire; 8° Inventarium omnium scripturarum et processuum.

232. — Omnes supradicti libri habere debent in frontispicio sub titulo subscriptionem et approbationem Episcopi vel vicarii generalis et cancellarii illius temporis quo fuerunt compacti et a principio inscripti.

233. — Scripturae et instrumenta quae conficiuntur et rogantur a Cancellario Episcopi tamquam Cancellario servari debent in Episcopi cancellaria.

TITULUS IV.

DE CAPITULIS ECCLESiarUM CATHEDRALIUM.

CAPUT I. — De capituli Cathedralis munere et officio quoad proprium Episcopum.

234. — Ab exordiis Ecclesiae Catholicae Episcopi singuli, in sollicitudinem partis Ecclesiae vocati, *presbyterium* suum constituerunt, coetum scilicet clericorum, cuius opera et consilio facilius ac rectius ecclesiarum sibi commissarum administratio redderetur. Presbyterium hoc Capitulo Ecclesiarum Cathedralium in praesenti disciplina constituitur, cuius consilium, et in casibus a iure expressis etiam consensus, Episcopus saepe requirere debet, ut iuxta canonicas sanctiones procedat. Unde S. Ignatius M. ad Trallianos verba facit de « Consiliariis et assessoribus Episcopi in locum senatus Apostolorum » et Conc. Trident. (sess. 24, cap. 12 de Ref.) honorificenti senatus nomine Ecclesiae Capitulum vocat. Ast praeter hoc excellens munus et aliud aequae praecipuum Capitulo incumbit: publica scilicet Divini

Officii recitatio, munus quidem angelicum, angelica mente et voluntate implendum.

235. — In rebus arduis generatim, in omnibus casibus a iure expressis, et semper ac Episcopo placuerit consilium vel consensum Capituli Episcopus exquiret.

236. — Episcopo celebranti, aut alia quaecumque pontificalia exercenti, assistant et inserviant Ecclesiae Cathedralis Canonici; quae omnia praestare debet non modo in Ecclesia Cathedrali, sed etiam in aliis civitatibus Ecclesiis.

237. — Quotiescumque Episcopus pontificalia quaecumque Episcopo extraneo committat in Cathedrali Ecclesia peragenda, eidem assistere ac inservire Canonici tenentur.

238. — Canonicorum opera Episcopus uti oportet et decet ad spectabiliora officia in dioecesis administratione necessaria, veluti Provisoris, Cancellarii ac Seminarii Rectoris. Liberum tamen sit eidem Episcopo aliter providere prout in Domino iudicaverit expedire.

239. — Episcopo graviter aegrotante Canonicorum est coepiscopos praesertim arctiori amicitia coniunctos monere ac sedulo invitare, ut charitatis officia erga ipsum adimpleant.

240. — Demortuo Episcopo quantocius Capitulum certiores reddat Metropolitanum, caeterosque Provinciae Episcopos, eorumque respectiva Capitula, et praesertim Visitatorem vel Delegatum Apostolicum, si quis existat in regione nostra. Si Episcopus vita functus Metropolita fuerit, pontificalibus indutus pallio etiam ornetur.

241. — Exequiae capitulariter celebrentur tam in Cathedrali Ecclesiae viduatae quam in ceteris provinciae Cathedralibus. Capitulum vero Ecclesiae viduatae, post honorificam Praelati sepulturam, Capitularem Vi-

carium deputare tenetur, prae oculis habens quae a Sancto Conc. Tridentino de hac re statuta sunt.

CAPUT. II. — *De Capituli Cathedralis officio et munere*

quoad officium divinum persolvendum.

242. — Veluti Almae Sionis aemuli, dum Canonici in Choro versantur, illa prae oculis habeant Rm̄i D. Fr. Alphonsi Montufar Archiep. Mexican. f. r. verba: « In hoc enim decus et honor status officii et vocationis nostrae praecipue sistit, iustitiaque exigente, eniti debemus ut in conspectu Dei ad eius gloriam et honorem hominumque appareamus devoti, religiosi, peculiareque Dei cultores; ita ut summopere gloriemur et invigilemus, ut attente recitemus et canamus. » (Ord. servand. in Choro a Rm̄o D. Fr. Alph. Montufar praescriptus).

243. — Ordo igitur servandus in choro adamussim servetur, et chori praeses per diligentem invigilet ut omnes omnino, tum canonici, tum cantores et omnes servitio chori addicti praedicto ordini sese accommodent, sub poenis etiam pecuniariis, quae in legitimo more sint, infligendis.

244. — Quoad ipsius cultus formam, ea omnia serventur quae circa rubricas, cantum, musicam, paramenta et alia huiusmodi in hoc Concilio provinciali statuta inveniuntur: imo Cathedrales Ecclesias se normam esse quibus aliae Ecclesiae accommodentur meminere.

245. — Ad quod efficacius obtinendum intra sex menses a promulgatione decretorum huius Concilii, Constitutiones singulorum Capitulorum ita emendentur (vel ubi opus fuerit conficiantur) ut plene respondeant decretis et declarationibus S. Sedis praesertim circa

consuetudines quae servari possint uti laudabiles, vel eliminari debeant uti illegitimae. Constitutiones autem ita emendatae ab Episcopo examinentur, et intra alios sex menses approbentur. Quod si aliqua gravis difficultos circa emendationes et caetera oriatur, Episcopi recurrant ad S. Sedem expositis exponendis.

CAPUT III. — *De iuribus Capitulum Cathedralium.*

246. — Capitulum Cathedralis Ecclesiae ius habet ut ad Concilium Provinciale vocetur.

247. — Capitula tum Ecclesiarum Cathedralium tum Collegiatae ius habent habitum deferendi honorabiliorum quo a ceteris clericis distinguuntur.

248. — Habitum tamen canonicalem extra propriam Ecclesiam deferre non possunt canonici et praebendati, nisi Episcopum comitentur, aut tres simul Capituli nomine alicui assistant Ecclesiae. Capitulum capitulariter incedens quibuscumque clericis praecedit et post Episcopum prima loca tenet.

TITULUS V.

DE CAPITULO ECCLESIAE COLLEGIATAE.

249. — Una tantum cum extet Collegialis Ecclesia in Provincia nostra, ipsius Capitulum veluti sibi dicta habeat quaecumque in praecedenti titulo de officio ipso divino persolvendo habentur.

250. — Synodus haec Mexicana hac arrepta occasione Episcopis, clero populoque universae ditionis ex intimo corde gratias agit propter singularem pietatem liberalitatemque erga perinsignem Ecclesiam, ubi mira

Imago Bñae Virginis Mariae de Guadalupe custoditur; necnon erga Canonicorum et Sacerdotum coetum qui apud eandem toto orbe miraculis percelebrem diu noctuque sacras excubias agere gloriantur.

251. — Optandum sane foret quod singulae Reipublicae dioeceseos, si fieri posset, aut saltem singulae Provinciae, de praevia cum Metropolitano Mexicano intelligentia, servatisque servandis, singulos deputarent canonicos aut praebendatos, qui Mexicano Archiepiscopo omnino subiecti, sed totius Ecclesiae Mexicanae nomine, Beatae Mariae Virginis de Guadalupe perpetuo laudes concinant ac eiusdem servitio iugiter mancipentur.

252. — Quapropter Antistites singulos et laicorum ditiores vehementer hortamur ut in praebendas constituendas, iuxta formam quae ipsis tradetur, sedulo pieque incumbant.

253. — Cum Capitulum Collegiale nondum specialibus regatur statutis, mandamus ut intra tres menses ab huius Concilii promulgatione idonea exarentur statuta, a Metropolita tamen approbanda.

254. — Cum saepe Episcopi diversarum regionum Collegialem Ecclesiam adeant sacrum solemne vel alia pontificalia legitime peracturi, non tantum assistere verum etiam inservire eidem praebendati ac canonici teneantur.

TITULUS VI.

DE VICARIO GENERALI.

255. — Vicarius Generalis ab Episcopo constitutus est Vicarius *datus*, qui ex mandato vel delegatione iurisdictionem exercet in tota dioecesi: Vicario igitur

Generali obedientia debetur, aequae ac ipsi Episcopo, quippe qui unum tribunal cum eo constituit.

256. – Ex praxi a iure non improbata, nihil impedit quominus iurisdictio voluntaria Vicario Generali committatur, alteri reservata iurisdictio contentiosa, qui apud nos vocatur *Provisor*.

257. – Vicarius Generalis inter clericum iure praecedentiae gaudet; in choro primum post Episcopum locum tenet dummodo, etiamsi fuerit canonicus, habitu vicariali incedat.

258. – Iurisdictio Vicarii Generalis ad eos usque limites protendatur, ad quos generale mandatum extendi debet: quoad ea igitur quae non comprehenduntur generali mandato Vicarius Generalis indiget speciali mandato.

259. – Meminerit Vicarius Generalis quanta sit ipsi in administrandis et expediendis negotiis adhibenda diligentia, ut iustitia semper prae luceat et omnis contraria suspicio prorsus removeatur.

260. – Vicarius Generalis eo quia vi officii iurisdictio exercet et est delegatus ad universitatem causarum, aliis poterit servatis servandis partem iurisdictio vel actum subdelegare.

261. – Si quando iurisdictio contentiosa alicui specialiter committatur, numquam sese immisceat in iis quae sunt extra ipsam contentiosam iurisdictio.

262. – Si in aliqua Dioecesi praeter Vicarium Generalem habetur etiam Provisor, Episcopi uni Vicario Generali iurisdictio tum voluntariam tum contentiosam demandare poterunt, si id attentis circumstantiis Dioecesis opportunum videatur.

TITULUS VII.

DE VICARIIS FORANEIS.

263. – Cum Episcopi nequeant aut per seipsos aut per proprium sive Vicarium Generalem sive Provisorem, si quem habent, omnia quae in dioecesi geruntur sufficienter prospicere, ad salutem commisi gregis perfectius procurandam et maiorem vigilantiam exercendam, Vicarios foraneos in adiutorium assumere consueverunt.

264. – Generatim Vicarii foranei munus est de clericorum laicorumque vita et moribus diligenter inquirere, et de hisce Episcopum reddere certiores: eiusdem est solerter inquirere num cultus debitus in Ecclesiis adhibeatur, num sacra suppellex debito nitore conservetur et alia huius generis.

265. – Quod ad Vicarii foranei iura et potestatem attinet ipse cognoscit causas minores parochorum et clericorum sui districtus.

266. – Ceterum Episcoporum erit Vicariis foraneis facultates plus minusve amplias concedere, perspectis adiunctis, necnon solertia, diligentia, prudentia aliisque qualitatibus eorumdem Vicariorum, prae oculis habitis decretis et declarationibus S. Sedis circa iura et institutionem Vicariorum huiusmodi.

267. – Clerico quopiam sui districtus graviter aegrotante Vicarius foraneus, per se vel per alium, ad eum invisendum accedat eiusque spiritualia et saecularia negotia fraterna charitate prudenter componere curet.

268. – Vicarius foraneus, meliori quo fieri possit modo, paroeciis vacantibus ad tempus provideat, scilicet

cet usque dum Episcopus de ipsius paroeciae provisione non definiat, servato tenore facultatum ad hoc a proprio Ordinario acceptarum.

269. – Visitationem sui districtus Vicarius foraneus nullo modo peragat nisi de Episcopi speciali mandato, et hoc in casu sedulo mandati limites servet.

270. – Vicarii foranei loco, tempore et modo ab Episcopo constituendis, cum parochis sui districtus conventum ineant ad instituendam collationem de re theologica, morali et liturgica ab Episcopo designanda.

TITULUS VIII.

DE PAROCHIS.

271. – Parochorum, qui in adiutorium infirmitatis nostrae vocati sunt, munus praestantissimum nobilissimumque agnoscimus, « ars enim artium, aiebat S. Gregorius Magnus, est regimen animarum. » Quapropter sequentia de eorum potestate et iuribus, et praecipue de ipsorum obligationibus, vel in memoriam revocanda vel decernenda statuimus.

272. – Solius Episcopi est Vicarios parochorum seu coadiutores nominare atque remove.

273. – Parochi nedum obligationem sed etiam ius habent ad hoc ut fideles ab ipsis sacramenta accipiant baptismi, communionis paschalis et in forma viatici, extremae unctionis, necnon ut eorum matrimoniis assistant.

274. – Parochus in propria Ecclesia iure praecedentiae potitur, quoties nulla dignior adsit persona cui de iure competat praecedentia.

275. – Quae de potestate et iuribus parochorum, vel in hoc titulo vel alibi dicta sunt, et quae de ipsorum obligationibus dicta sunt vel dicenda erunt, pari modo de Vicariis perpetuis apud nos dictis *Vicarios fijos* intelligenda sunt.

276. – Parochos hortamur ac in Domino obsecramus ut diligenter perpendant ac serio meditentur gravissima haec Concilii Tridentini verba: « Praecepto divino mandatum est omnibus quibus animarum cura commissa est oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique divini praedicatione; sacramentorum administratione ac bonorum omnium operum exemplo pascere; pauperum aliarumque miserabilium personarum paternam curam gerere, et in cetera munia pastoralia incumbere: quae omnia nequaquam ab iis praestari et impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt. » (sess. 23, cap. 1, de Ref.)

277. – Prima igitur et personalis parochorum obligatio est residentia, a qua minime excusabit aetas senilis, parvus parochianorum numerus, aëris intemperies, pestilentia aut inimicitiae.

278. – Non tamen sufficit residentia in domo parochiali, sed requiritur insuper, si partes officii sui diligenter adimpleat, proprio munere ita fungi ut agnoscat vultum pecoris sui, et queat ad exemplum Christi asserere: « Cognosco oves meas et cognoscunt me meae. » (Io. x, 14).

279. – Hinc Parochi visitent, quam frequenter fieri poterit, pagos, vicos et parvos degentium coetus: ut non solum in christiana religione illos parochianos instituant, eisque sacramenta administrent; sed etiam inspiciant an extent in eis concubinarij, aliique perditii ho-